

Nørre Aaby Præstegaard.

Den østlige Ende af Stuehuset og Kapellanboligen.

Et lille Fund.

Af Pastor *G. Schovsbo*, Nr. Aaby.

I en tidligere Aargang af dette Skrift har jeg fortalt et lille Sagn om Nr. Aaby Præstegaard. Det blev i sin Tid optegnet af Vedel Simonsen, men gaar endnu i Folkemunde.

Det hedder sig, at Greven paa Wedellsborg og Præsten i Nr. Aaby stod i venskabelig Forbindelse med hinanden. En Sommer blev Grevens Børn bedt op til Præstegaarden for at plukke Kirsebær; men da de kom, blev Vejret saa afskyeligt, at de ikke kunde komme ud i Haven. Præsten lod da sine Karle hugge Kirsebærtræet om og bære det Stykke for Stykke ind i Stuerne, saa de grevelige Børn kunde faa den ønskede Fornøjelse.

Nogen Tid efter brændte Præstegaarden, og da Greven fik Meddelelse herom, skrev han til Præsten, at eftersom han ikke havde skaanet sine Kirsebærtræer, vilde Greven heller ikke skaane sine Egetræer, men Præsten maatte i Wedellsborg Skove frit hente alt det Tømmer, der behøvedes til Genopførelse af Gaarden.

Denne Begivenhed har jeg i flere Aar ikke kunnet faa tidsfæstet. Bygningerne selv fortæller ikke ret meget.

Nogle kolossale »Suler« i den ene Udlænge, et Par »Knægte« og nogle lerklinede »Tavler« mellem Stuehusets Bindingsværk kan nok vidne om høj Ælde, men fører jo ikke helt tydeligt Tale. Lidt tydeligere taler en Overligger over en nu tilmuret Døraabning. Den blev funden ved en Ombygning for ca. 30 Aar siden og bar et Aarstal, hvoraf min Hjemmelsmand kunde huske de 3 første Tal: 169. Men det var jo heller ikke nok.

Saa sidder jeg forleden i Landsarkivet i Odense og blader i en gammel Protokol. Det var Protokollen for Vends Herreds Thing. Der finder jeg uformodet paa de sidste Blade følgende:

Tirsdagen den 23. September Anno 1683 blev Thinget holdt. I Herredsfogdens Sted beklædes Dommersædet af Lauridtz Pedersen, Sitzhaftig paa Bubelgaard, og blandt de 8 Mænd er Peder Hansen i Allesvraa.

Sagen angaar en Kirketoft ved Nørre Aaby Kirke.

Jacob Nielsen i Aaby og Niels Lauridsen i Byllerup hjemlede med oprakte Fingre efter Loven, at de med fulde 8 Dages Varsel haver hidkaldet Jens Christensen (Wingard), Degn i Aaby, imod Vidne anlangende Kirketoften ved Aaby Kirke — nok kaldet med lige Kald paa Vidne efterskrevne Hans Nielsen i Byllerup, Laurids Knudsen i Gadstrup, Rasmus Andersen i Viby, Hans Lauridsen i Aabylund og Rasmus Andersen ibid., Jørgen Bang og Peder Gammel i Aaby. Og Hr. Friderich (Præsten Fr. Alexandersen) begærede, hans indkaldede Vidner maatte tages til Forhør, eftersom Provsten Hæderlig og Højlerde Mand Magister Jesper Lauridtzøn i Brenderup hannem haver tilskrevet at forskaffe sig Adkomst til den Kirketoft ved Aaby Kirke, som Hr. Friderich bruger. Og fremstod Hans Lauridsen i Aabylund og Rasmus Andersen i Viby og vandt (vidnede), at den Kirketoft, som ligger ved Aaby Kirke, haver været brugt til Aaby Præstegaard i 36 Aar, og over 20 Aar siden, da haver Hr. Frid. fæst samme Jord efter hans Salig Fader.

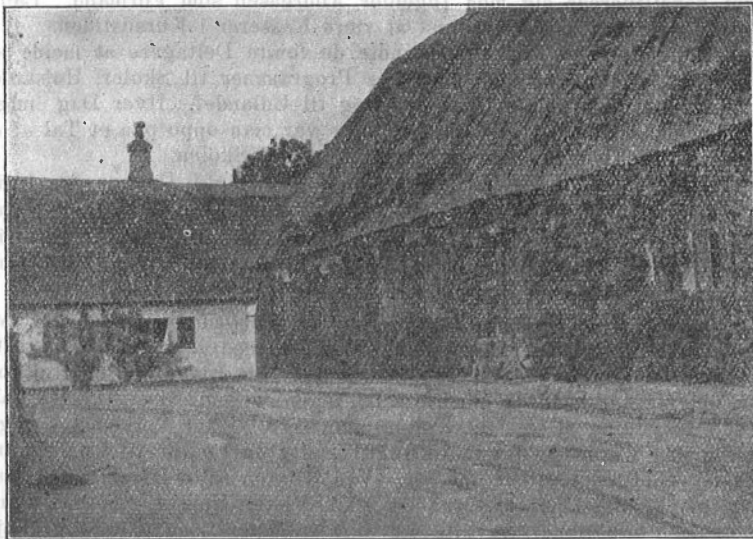
Endvidere vandt Rasmus A., at han mindes vel 50 Aar, da haver desimidlertid Substituten eller Degnen i Aaby aldrig brugt samme Jord; og Hans Lauridsen vandt iligemaade det samme, at han mindes i 36 Aar. Hvorpaa de bade dennem saa sandt Gud tilhjælper.

Dernæst fremstod Laurids Knudsen i Gadstrup, Jørgen Bang i Aaby, Rasmus Andersen i Aabylund og Hans Nielsen i Byllerup og vandt, at som de i langsommelige Tid haver været Kirkeværgere til Aaby Kirke, da imidlertid haver Hr. Frid. betalt Afgiften af den Kirketoft rigtig. Ydermere vandt forne Dannemænd, at det Hus ved Aaby Kirke som Jacob Nielsen nu i boer og Anders Mortensen tilforne iboede, samme Hus tillige med sit Haverum haver aldrig ligget til Degneboliget, saa længe de kan mindes, ikke heller er det bygt paa den Kirketofts Grund, som nu er omvundet (omstridt). Videre vandt alle de ind-

kaldede Vidner, at for 9 Aar siden da desværre er Aaby Præstegaard af ulykkelig Ildebrand lagt i Aske med al indhavende Gods, hvoriblandt Hr. Frids Breve da ogsaa blev brændt. Og foregav Hr. Fr. nu for Retten, at i samme ulykkelige Ildebrand er hans salig Faders med hans Breve opbrændt, hvoriblandt var Fæstebrev paa denne Kirketoft. Formodede, disse førte Vidner at være hannem god Adkomst til samme Kirketoft. Hvorefter Hr. Friderich var Thingsvidne begærende.

Her fik jeg altsaa endelig Ram paa det længe jagede Bytte! Trækker jeg 9 Aar fra 1683, faar jeg 1674. I det Aar brændte altsaa Nørre Aaby Præstegaard, og i det Aar har den vel sagtens igen rejst sig af sin Aske, for en Del ved den første Lehnsgreve Wedells galante Hjælp.

Den har følgelig staaet i 250 Aar og er vel en af de ældste her paa Fyen, maaske i hele Landet.

Nørre Aaby Præstegaard.

Den vestlige Ende af Stuehuset med Kapellanboligen.